

Tekst **DOUWE ANNE VERBRUGGE** | Fotografie **THEO TANGELDER**

ZO LEG JE EEN DEGELIJK
GRINDPAD AAN

Tuinpad dat niet wegloopt

Met pittige slagen ramt Denise Kerks de hardhouten paaltjes – voor de opsluiting van het grindpad – de grond in. De inspanning is van haar gezicht af te lezen. Op een erf in het Utrechtse veenweidegebied laten zij en hovenier Rick Scherpenzeel zien hoe je een grindpad aanlegt, degelijk, met gebroken puin en grindmatten als fundering.

Panschop, waterpas, vuisthamer, hark... maar ook elektrabuizen in het werkveld van een hovenier? Dat schreeuwt om uitleg! Het antwoord blijft niet lang uit. De onverslijtbare gele buizen worden ingezet om een parcours uit te leggen. Plattelandsvernuft zullen we maar zeggen. Rick: "Voor de aanleg van een wat speels pad is dit een hele geschikte manier van werken. Met bamboestokken – die duw je makkelijk de grond in – zet je de elektrabuizen vast. Zo krijg je van tevoren goed zicht op de loop van je pad. Voor het opsluiten van het grind werken we met platen van cortenstaal. Die zijn net iets minder buigzaam dan de elektrabuizen. Houd daar rekening mee bij het uitzetten van het pad." Denise is ondertussen begonnen met het pluggen van de graszoden. Met de hand. Een minikraantje zou dit werk ook kunnen doen, maar de sporen die zo'n kraantje trekt maken een al aangelegde tuin er niet fraaier op. En geven dus alleen maar meer werk. Daarom handenarbeid. Precies langs de elektrabuizen steekt Denise

de graszoden af. Zo houdt ze het parcours strak en netjes. Als de zoden eruit zijn, schept ze tot een diepte van 10 tot 15 centimeter de aarde weg om ruimte te creëren voor een ondergrond van gebroken puin. Rick: "We gebruiken nooit een worteldoek onder het gebroken puin. Zo'n worteldoek laat namelijk geen water door. Voor het tegenhouden van onkruid is worteldoek niet echt nuttig. Het meeste onkruid komt 'van boven!'"

Paaltjes aan de binnenkant

Maar eerst moeten de cortenstaalplaten worden aangebracht. Denise heeft hardhouten palen van anderhalve meter in drie stukken van 50 centimeter gezaagd, en er een mooi puntje aan gemaakt. En dan is het even spierballenwerk voor de 22-jarige hovenier in opleiding. Met een vuistje ramt Denise de paaltjes de grond in. "Pittig klusje, maar het is tamelijk zachte grond, dan gaat het nog wel. Anders is een grondboor wel handig", lacht ze terwijl ze ondertussen een volgende tip meegeeft. "We slaan de paaltjes om de 60 centimeter en altijd aan de binnenkant

STAP 1

Parcours uitzetten met elektrabuizen en bamboestokjes.

van de staalplaat, dus in het grindpad. Veengrond zakt voortdurend. Als je de paaltjes aan de buitenkant van de staalplaat aanlegt, heb je ze over een aantal jaar in het zicht. Dat wil je niet."

Om de staalplaat te bevestigen aan het hardhouten paaltje steekt Denise aan de buitenkant een graszode weg; vervolgens boort ze door de staalplaat en het paaltje. Schroef erin en klaar. De graszode gaat weer terug; de schroef is niet meer te zien. Met een waterpas moet Denise of het pad over de breedte op dezelfde hoogte ligt. "Daar mag van mij echt geen millimeter verschil in zitten. Over de lengte mag het pad wel op- of aflopen, passend bij de tuin."

Rick: "In deze veenweidegebieden gebruiken we vaak staalplaten met een breedte van 20 tot 30 centimeter. Op zand- en kleigronden volstaat een breedte van 15 centimeter. Door het inklinken van de veengrond komt de staalplaat na verloop van tijd in het zicht te liggen. Dat is niet anders, maar is ook niet erg. De roestkleur van de plaat past in een natuurlijke omgeving. Als je niet wil dat ze in het zicht komen, of als je bang bent dat het struikelrandjes worden in

STAP 2

Zode wegsteken en uitgraven.

KOSTENINDICATIE

cortenstaal	: € 8-10,- per meter
grindmat	: € 20-25,- per vierkante meter
hardhouten paaltjes	: € 2-4,- per stuk
gebroken puin	: € 25-40,- per kubieke meter
gebroken grind	: € 90-125,- per kubieke meter
trilplaat huren	: € 20-40,- per dag

STAP 3

Opsluiting plaatsen.

het gazon, dan is de enige oplossing om eens in de zoveel jaren de grond langs de cortenstaalplaten aan te vullen. Op zand- en kleigrond heb je daar geen of minder last van."

Grindmatten

Om het grindpad extra stevigheid te geven, leggen Denise en Rick grindmatten van kunststof (Schwabengitter) aan over het gebroken

STAP 4

Paaltjes slaan om staalplaat op zijn plek houden.

STAP 5

Met waterpas zorgen dat links en rechts op gelijke hoogte zijn.

TIPS VAN RICK

- Blaas blad en maaisel tijdig weg. De resten gaan zich anders tussen het grind 'nestelen' als voedingsbron voor onkruid.
- Vul grind eens in de paar jaar aan, als u het pad veel gebruikt met auto's.
- Hark regelmatig. Het onkruid heeft dan geen gelegenheid om zich ergens vast te zetten. Hark met warm weer, het losgeraakte onkruid verdroogt dan gelijk.

STAP 6

Staalplaat vastzetten.

STAP 7

Gebroken puin aanbrengen en vasttrillen.

puin heen. "Als je weet dat er auto's over het pad gaan rijden, is het sowieso aan te bevelen om de grindplaten te gebruiken. Het verdeelt de druk en je voorkomt spoorvorming in het grind. Maar bij een gewoon tuinpad is het niet altijd nodig. Die platen zijn trouwens onverslijtbaar", vertelt de 38-jarige hovenier Rick. "In mijn werk heb ik sommige Schwabengitterplaten al tot drie keer toe kunnen hergebruiken." Met een vlakke bats (hier kun je dus niet mee steken) wordt het puin strakgetrokken. Een trilplaat - een van de lichtste in zijn soort - stampet het geheel aan. Rick: "Je kunt ook

ALTERNATIEVE OPSLUITING

BETONBANDEN

Betonbanden zijn geschikt voor het opsluiten van verharde paden, zeker voor klinkerpaden, grind- en schelpenpaden worden ze gebruikt, maar echt sierlijk zijn ze niet. Bijkomend nadeel is dat ze tamelijk zwaar zijn om mee te werken.

HARDHOUTEN PLANKEN

Hout geeft een natuurlijke uitstraling als kantopsluiting tussen gras en grind. Nadeel is de levensduur. Na vijftien tot twintig jaar zijn de planken op.

KLINKERS/KEIEN

Een chique en daardoor dure variant van het opsluiten van paden is de inzet van oude hardgebakken klinkers of blauwe hardsteen keien. Het kost wat meer werk, maar dan hebt u ook wat.

water spuiten om het gebroken puin 'aangestamp't te krijgen, maar een trilplaat werkt sneller." Denise: "Vergeet niet een gehoorbeschermer op te doen, ook al is het maar een paar minuten werk. Je oren tuiten als een gek wanneer je het niet doet."

Rond of gebroken grind?

En dan het eindwerk: grind erover. Een big bag met gebroken grind is aangeleverd. "Als je

STAP 9

Grind storten.

STAP 8

Grindmatten aanbrengen.

grindplaten over de ondergrond hebt verwerkt, kun je niet het ouderwetse ronde boerenerfgrind gebruiken. Dat is gewoonweg te rond en te glad. Dat blijft niet liggen in de grindplaten, waardoor het grind op het gazon komt. Als je met grindplaten werkt, moet je dus altijd gebroken grind gebruiken. Dat is wat hoekiger van vorm."

Rick schept het grind uit de big bag, maar makkelijk gaat dat niet. "Liever krijg ik het los gestort. Dat schept makkelijker dan uit zo'n zak. Wist je waarom het boerenerfgrind heet? Vroeger lag om alle boerderijen grind. Bezoek, of eventueel gespuis dat 's avonds laat rondom de boerderijen zwierf, konden ze binnen horen! Soort bewakingssysteem dus." Ondertussen harkt Denise het grind mooi tegen het randje aan. Van enig graafwerk of omgespitte graszoden is niets meer te zien. Alsof het pad er altijd heeft gelegen. 🌿

ALTERNATIEVEN VOOR GRIND

SCHELLEN

Een schelpenpad zorgt voor meer kalk in de grond, wat onder meer de groei van mos tegenhoudt. Bovendien dient een schelpenpad als grens voor slakken. Die kunnen niet tegen de scherpe randjes van gebroken schelpen. Een schelpenpad moet wel met enige regelmaat worden aangevuld en is niet schoon te houden.

TIP: verwijder de toplaag en breng een nieuwe schelpenlaag aan. Houd er wel rekening mee dat schelpen wat makkelijker aan uw schoenen blijven zitten en dat daarmee de omgeving 'vervuild' kan worden. Grind is meestal net iets goedkoper dan schelpen.

HOUTSNIPPERS/BOOMSCHORS

Het voordeel van tuinpaden met houtsnippers of boomschors is dat het weinig werk kost. Je kunt het overal aanleggen en meestal hoeven de snippers niet 'opgesloten' te worden.

Een klein beetje uitgraven van het pad is voldoende. Daarbij hebben de snippers een natuurlijke en warme uitstraling. Bedenk wel dat de houtsnipperpaden ieder jaar bijgevoerd moeten worden met nieuwe snippers of boomschors. Dat maakt het op den duur niet goedkoper dan andere paden.

GRASTEGELS

Paden met grastegels zijn waterdoorlatend, waardoor u geen last hebt van plasvorming. Ook is de aanleg tamelijk eenvoudig. Wel vragen de grastegels onderhoud: er moet worden gemaaid. Ook zijn de paden niet altijd even comfortabel begaanbaar door het niveauverschil in de tegels.

GEBROKEN PUIN

Zorg bij de aanleg van verharding met gebroken puin dat het puin altijd iets hoger ligt dan de omgeving. Het water loopt er dan vanaf; zo kunt u altijd 'droog' overlopen. Mocht u het gebrokenpuinpad niet veel gebruiken, besef dan wel dat het snel groen wordt.

MEER INFORMATIE:

www.rickscherpenzeeltuinen.nl